

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vuosikatsaus 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2
Talous- ja hallintopalvelut.....	6
Erikoissairaanhoido	8
Terveyspalvelut.....	10
Perhepalvelut.....	12
Vanhus- ja vammaispalvelut	15

Liite:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tavoitteiden toteutuminen 2017 (tulokortti)

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vastuuhenkilö Jukka T. Salminen

Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta
Puheenjohtaja: Pirkko Letto

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ

Määrärahat 1 000 euroa	Talousarvio 2017	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Ylitys / Alitus
Tulot	48 200	0	48 200	42 111	-6 089
Menot	-627 706	-239	-627 945	-598 289	29 656
Toimintakate	-579 506	-239	-579 745	-556 178	23 567

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI ILMAN ERIKOISSAIRAANHOITOA

Määrärahat 1 000 euroa	Talousarvio 2017	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Ylitys / Alitus
Tulot	47 600	0	47 600	40 481	-7 119
Menot	-401 422	-239	-401 661	-371 275	30 386
Toimintakate	-353 822	-239	-354 061	-330 794	23 267

TOIMEENTULOTUKI

Määrärahat 1 000 euroa	Talousarvio 2017	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Ylitys / Alitus
Tulot	12 190	0	12 190	2 148	-10 042
Menot	-21 929	0	-21 929	-6 452	15 477
Toimintakate	-9 739	0	-9 739	-4 303	5 436

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi toiminnan tuloksellista ja määrätietoista kehittämistä kasvavan kaupungin asukkaiden tarpeisiin vastaamiseksi. Vuoden 2017 lopulla toteutetun asiakastytytyväisyyskyselyn perusteella Vantaan sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakkaat olivat erittäin tyytyväisiä saamiinsa palveluihin; palvelujen keskiarvoksi annettiin kouluarvosanalla 8,84.

Toimialalla edistettiin uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa Apotti-hankkeessa, mikä vaati hankkeeseen siirtyneen henkilökunnan lisäksi runsaasti työpanosta toimialan edustajilta. Uusi järjestelmä otetaan käyttöön yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla marraskuussa 2018.

Toimialan edustajia osallistui sote-uudistuksen valmistelutyöryhmiin sekä uudistukseen liittyvien lausuntojen ja tausta-aineistojen valmisteluun. Aktiivista osallistumista kansallisen lapsiperheiden muutosohjelman Lapen toteuttamiseen jatkettiin. Vantaa on muutosohjelmassa vastuussa perhekeskusmallin kehittämisestä pääkaupunkiseudulla.

Asiakkaiden valinnanvapauden lisäämiseksi toimialalla otettiin käyttöön uusia palveluseteleitä, ja työtä palvelusetelien hyödyntämisen laajentamiseksi toimialalla jatketaan. Henkilökohtaisen budjetoinnin kokeilu psykososiaalisissa palveluissa käynnistyi osana Avain kansalaisuuteen -hanketta. Huhtikuussa avattiin potilaan valinnanvapaus hakeutua kiireellisessä hoidon tarpeessaan mille tahansa Vantaan seitsemän terveysaseman päivä-

poliklinikasta. Jo aiemmin voimaan tulleen kuntarajat ylittävän vapaan hoitopaikan valinnan perusteella terveysaseman vaihtoja tehtiin Vantaan sisällä 577, Vantaalta siirtyi muiden kuntien terveysasemapaalvelun piiriin 228 henkilöä ja muista kunnista terveysasemansa vaihtoi Vantaalle 396 asiakasta.

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 5,6 % edellisvuoteen verrattuna, ja lähes pelkästään psykiatrian palvelutuotannosta muodostuvat hoitopäivät tuotteet vähenivät 9,3% edellisestä vuodesta. Vantaan tekstinkäsittely siirtyi liikkeenluovutuksella HUS-Servis liikelaitokselle ja uniapneaa sairastavien potilaiden hoitotarvikkeet HUS:n vastuulta Vantaalle vuoden 2017 alussa. Yhteistyötä terveysasemien ja erikoissairaanhoidon kanssa jatkettiin ja kehitettiin mm. matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyössä, jalkautuvien erikoislääkärien vastaanotoissa sekä palliatiivisessa poliklinikkatoiminnassa.

Terveysasemien lääkäritilanne oli vuoden 2017 aikana hyvä. Vantaalaiset kävivät terveysasemalääkärillä lähes 183 000 kertaa, mikä vastaa edellisten vuosien tasoa. Vuonna 2017 oman lääkärin kiireettömän ajanvarausajan sai keskimäärin 28,5 päivässä. Hoidon tarve arvioidaan aina yksilöllisesti ja vastaanottoajan voi saada nopeamminkin. Esimerkiksi joulukuussa 2017 oman lääkärin kiireettömän vastaanottoajan (T3) sai lyhimmillään 16 päivässä Länsimäen terveysasemalta. Päiväpoliklinikoiden lääkärivastaanotolle pääsi v. 2017 alle tunnissa keskimäärin 69,8 % potilaista, ja esim. joulukuussa lyhyin keskimääräinen odotusaika oli 15 minuuttia Korson terveysasemalla. Lisäksi potilaita hoidetaan hoitotyön vastaanotoilla. Terveysasemien sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajavastaanottojen käyntimäärä kasvoi 12,9% edellisestä vuodesta. Vantaan terveyskeskuspäivystyksen tuotti HYKS Akuutti.

Tulosalueyhteistyönä valmisteltiin päihdepalvelujen (pl. kuntouttavat asumispalvelut) siirtyminen perhepalveluista terveystaloihin vuoden 2018 alusta; siirron tavoitteena on uudenlaisten toimintatapojen kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kesken.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelusopimuksen mukaisesti.

Perhepalvelujen organisaatio uudistettiin elokuun alussa entistä asiakaslähtöisempien palvelujen ja uuden sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden toteuttamiseksi. Tavoitteena on myös tarjota riittäviä varhaisen tuen palveluja siten, että tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen ei muodostu. Uudistukset eivät vielä vähentäneet lastensuojelun asiakkuuden tarvetta. Vuonna 2017 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaana oli 7,5 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista (3 533 eri lasta) kun tilanne vuonna 2016 oli 7,2 % (3 345 eri lasta).

Sosiaalityöntekijöiden rekrytointi erityisesti lastensuojeluun on kansallinen haaste, mikä näkyi myös Vantaalla. Sosiaali- ja terveystalokunta päätti marraskuun kokouksessaan toimenpiteistä lastensuojelun kehittämiseksi sekä sosiaalityöntekijöiden saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi. Toimenpiteiden vaikutuksia seurataan säännöllisesti ja niistä raportoidaan sosiaali- ja terveystalokunnalle kuukausittain.

Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Alkuvuoden vaikeuksien jälkeen Kela pystyi tekemään perustoimeentulotuen päätökset lain edellyttämässä määräajassa; prosessin kehittämisen myötä myös täydentävän toimeentulotuen käsittelyajat pysyivät asetetussa määräajassa.

Maahanmuuttajapalveluissa avattiin toukokuussa tuettu asumisyksikkö alaikäisille ilman huoltajaa maahan saapuneille lapsille. Nuorten jälkihuoltoa vahvistettiin alaikäisinä ilman huoltajaa maahan saapuneiden 18 - 21-vuotiaiden osalta.

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalueella pilotoitiin vuoden 2018 alussa vakiinnutettu organisaatiouudistus. Uudistuksessa palvelut organisoitiin kotona asumisen tuen ja erityisasumisen tulosityksiköihin, sairaalapalvelujen nimeksi muutettiin Vantaan sairaala.

Omassa kodissa asui vuoden 2017 lopussa 93,0 % Vantaan 75 vuotta täyttäneistä. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 8,7 % vantaalaisvanhuksista, ja heidän luokse tehtiin lähes 762 000 kotihoidon käyntiä (kasvua edellisvuodesta 4,2 %). Resurssien tarkoituksenmukaista ohjaamista tukeva toiminnanohjausjärjestelmä vakiintui kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä ja varahenkilöstössä.

Omaishoitajien tukimuotoja kehitettiin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Omaishoitajien jaksamista tuettiin mm. koti- ja vastaanottokäynneillä sekä palvelusetelillä tarjotuilla ylimääräisillä vapaapäivillä uupumisriskissä oleville perheille. Omaishoidontuen piirissä oli 3 % Vantaan 75 vuotta täyttäneistä.

Hoiva-asumisen jonot lyhenivät edelleen, eikä yksikään vantaalainen odottanut hoivapaikkaa yli kolmea kuukautta. Hoiva-asumisen toimintaa tehostettiin vuoden 2017 alussa käyttöön otetulla keskitetyn varahenkilöstön mallilla. Kokemukset henkilöstöresurssipoolista olivat hyviä sekä henkilöstön työtyytyväisyyden että sairauspoissaolojen näkökulmista.

Vammaisten työ- ja päivätoiminnassa jatkettiin ja laajennettiin ns. Malminiitty-hanketta, jossa työllistetään kehitysvammaisia uudella toimintamallilla.

Vuoden 2017 alussa järjestettiin toimialan henkilöstöjuhla osana Suomi 100 -juhlavuotta. Juhla toteutettiin yhdessä yritysten ja järjestöjen kanssa, ja siihen osallistui 1 700 henkilöä.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi valtuustokauden strategisen tavoitteiden toteuttamista mm. jatkamalla asukkaiden hyvinvointia edistävien palvelujen kustannustietoista uudistamista, laajentamalla asiakkaiden valinnanvapautta vaihtoehtoisilla palvelujen tuotantotavoilla sekä osallistumalla hallintorajat ylittävien hyvinvointiohjelmien toimeenpanoon.

Toimialan raportointivastuulla olevien strategisten päämäärien kehityssuunnat olivat positiivisia. Kansallisiin vertailutietoihin perustuvien mittareiden osalta ei tietoja vuodelta 2017 ollut arviointiin käytettävissä.

Talousarvion toteutuminen 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menot vuonna 2017 olivat 598,3 milj. euroa ja tulot 42,1 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan palvelutuotanto

Sosiaali- ja terveydenhuollon oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia vuonna 2017 olivat 364,8 milj. euroa ja tulot 38,3 milj. euroa. Oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia alitti alkuperäisen määrärahan 14,7 milj. eurolla (4 %) ja tulot alittivat 2,9 milj. eurolla (8 %).

Palvelutuotannossa merkittävimmät säästöt syntyivät henkilöstömenoissa. Henkilöstömenot mukaan lukien työvoiman vuokraus toteutuivat 5,1 milj. euroa talousarviota alemmina. Lisäksi säästöä syntyi maahanmuuttajien ostopalveluista 2,1 milj. euroa, aikuissosiaalityön ostopalveluista 1,1 milj., palvelusetelimenoihin varatusta määrärahoista 1,0 milj. euroa sekä terveydenhuollon yhteispäivystyksen menoissa 0,9 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveystoimen määrärahoihin ei esitetty muutoksia kaupunginvaltuustolle vuonna 2017. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettuja määrärahoja siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä toimialalle 0,2 milj. euroa.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 23,4 milj. euroa parempi, ja lopullista määrärahaa 23,6 milj. euroa parempi.

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen menot vuonna 2017 olivat 6,5 milj. euroa ja tulot 2,1 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 15,5 milj. eurolla ja tulot 10,0 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 5,4 milj. euroa parempi.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2017 olivat 227,0 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi HUS eläkevastuut (3,7 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,6 milj. euroa), eArkiston ja eResepti –järjestelmien käyttömaksut (0,4 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen ja erikoislääkärikonsultaatioiden menoja yhteensä 0,2 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat vuonna 2017 noin 218,0 milj. euroa sisältäen HUS:n ylijäämäpalautuksen. HUS:n vuoden 2017 ylijäämää palautettiin jäsenkunnille 108,7 milj. euroa. Vantaan osuus vuoden 2017 palautuksesta oli noin 8,6 milj. euroa.

Kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisista korvauksista kertyi 1,6 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menomääräraha ylittyi 0,7 milj. eurolla ja tulomääräraha 1,0 milj. eurolla. Tulos (netto-toimintamenot) oli talousarviota 0,3 milj. euroa parempi.

Investoinnit (Irtaimen omaisuuden määrärahojen toteutuminen)

Sosiaali- ja terveystoimen irtaimen omaisuuden investointimenot olivat 0,2 milj. euroa, joka muodostui pääosin terveydenhuollon laitteista. Käyttö alitti määrärahan 1,0 milj. eurolla johtuen pääosin rakennushankkeiden valmistumisten siirtymisistä seuraavalle vuodelle.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin investointiohjelman mukaisesti uudisrakennushankkeiden käyttö-omaisuushankintoihin, toimitilojen kalustamiseen uudisrakentamisen, perusparannuksen tai uuden toiminnan aloittamisen yhteydessä sekä terveydenhuollon välttämättömien kojeiden ja laitteiden hankintaan.

Talous- ja hallintopalvelut

Määrärahat 1 000 euroa	Talousarvio 2017	Talous- arviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Ylitys / Ali- tus
Tulot	445	0	445	251	-194
Menot	-10 602	-14	-10 616	-5 226	5 390
Toimintakate	-10 157	-14	-10 171	-4 975	5 196

Taulukko sisältää talous- ja hallintopalvelut sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Apotti-hanketoimisto laajeni alkuvuodesta 2017, ja toimisto siirtyi uusiin tiloihin. Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä otetaan käyttöön yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla marraskuussa 2018. Apotti-hanke työllisti laajasti talous- ja hallintopalveluja. Valmisteluja järjestelmän käyttöönoton edellyttämän laajan koulutuskokonaisuuden onnistumiseksi ja palvelutason säilymisen varmistamiseksi toteutettiin. Tulosalue osallistui myös kaupunkitasoiseen tiedolla johtamisen Kompassi-hankkeeseen.

Talous- ja hallintopalvelut osallistui sote-uudistuksen valmisteluun sekä kaupunkitasoisissa että Uudenmaan liiton työryhmissä. Kehittämispäivässään toukokuussa tulosalue arvioi sote-muutoksen vaikutusta asiakkaisiin, kumppaneihin, peruskuntaan sekä omaan työhönsä. Lisäksi tulosalueella koordinoitiin ja valmisteltiin asiakkaan lausuntoa valinnanvapautta koskevasta lakiluonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan osalta.

Toimialan systemaattisen kehittämisen tueksi järjestettiin kesäkuussa toimialan CAF-itsearviointi, jossa nostettiin esiin toiminnan vahvuudet ja lisäpanostusta vaativat kehittämiskohteet. Toimialan asiakastytyytyväisyyskysely järjestettiin syksyllä, vastaajia oli 3 276. Ruotsinkielisten palveluiden parantamista edistettiin toimialatasoin yhteisin suunnitelmin sekä Vantaan ensimmäistä osallistuvaa asukasbudjetointia kokeillen. Suorituskyvyn parantamiseksi tulosalueella käynnistettiin lean-pilotit hankinta-, talous- ja henkilöstöyksiköissä sekä toimialatasolla tutkimuslupaprosessin tehostamiseksi. Asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämistä jatkettiin mm. lääkelupaprosesseja uudistaen.

Kaupunkitason linjausten mukaisesti laadittiin Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma lautakunnan hyväksyttäväksi. Suunnitelma sisältää sekä tulosalueiden priorisoimat että toimialatason kehittämiskohteet.

Toimialalla osallistuttiin palveluverkkosuunnitelmaan sisältyvien rakennushankkeiden tarveselvitysten laadintaan sekä kaupunkitasoisen resurssinviisauden (ympäristöohjelman) suunnitteluun. Lisäksi edistettiin toimipaikkojen jätehuoltoa ja tuettiin toimialan tilajärjestelyjä käytössä olevien vaihtoehtojen puitteissa. Toimialan asiattarkastajille järjestettiin laskujen käsittelyn koulutuskokonaisuus.

Yhteistyössä yritysten ja järjestöjen kanssa valmisteltiin Vantaan hyvinvointiviikko, joka toteutettiin lokakuussa. Hyvinvointiviikolla oli yli 100 kaupunkilaisille suunnattua tapahtumaa. Helmikuussa järjestettiin toimialan henkilöstöjuhla. Juhla toteutettiin yhdessä yritysten ja järjestöjen kanssa, ja siihen osallistui 1 700 henkilöä. Sekä hyvinvointiviikko että henkilöstöjuhla olivat osa Suomi 100 -juhlavuotta.

Tulosalueella edistettiin ja koordinoitiin kansallisen kärkihankkeen Lape:n (Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma) toteutumista pääkaupunkiseudulla ja Vantaalla.

Henkilöstöyksikössä koordinoitiin toimenpiteitä, jotka olivat seurausta toimialalla vuonna 2016 tehdystä työaikaselvityksestä. Lisäksi tehtiin selvitys lähiesimiesten psykososiaalisesta kuormituksesta, ja esimiesten hyvinvointia tukeva koulutuspilotti käynnistettiin. Terveys- ja turvallisuusjohtamisen tukea tarjottiin uusille esimiehille, ja tapaturmien tutkintaprosessia kehitettiin. Terveysperusteisia uudelleensijoituksia koordinoitiin mm. työkokeiluina sekä hakemalla työntekijöiden terveydelle soveltuvia tehtäviä.

Sosiaali- ja terveystoimen toimialan arkistotoimi ja asiakirjahallinta päätettiin keskittää asiantuntijapalvelujen yksikköön kokonaisuudessaan vuoden 2019 alusta. Toteutus tapahtuu vaiheittain, muutos käynnistettiin loppuvuodesta 2017.

Talousarvion toteutuminen 2017

Talous- ja hallintopalvelujen menomäärärahassa oli varauduttu Kaunialan sairaalan ostoihin, tulosaluiden ennakoiduttuihin menoihin, toimialan hankkeiden omavastuuosuuksiin, toimialatason koulutuksiin sekä varhaiseläkemaksuihin.

Tulosalueen menomääräraha alittui 5,4 milj. eurolla ja tulomääräraha 0,2 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Talous- ja hallintopalvelut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Toimialan henkilöstömäärä ⁽¹⁾	2 677	2 743	2 655
Toimialan esimiesten määrä	191	218	191
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä ⁽²⁾	55	55	69
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilöstövuosina	44	44	53,8
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	2,1 %	2,0 %	2,6 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan esimiesten määrä	28,8 %	25,2 %	36,1 %

1) Sis. suun terveydenhuollon liikelaitoksen.
2) Sis. tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen henkilöstöä

Erikoissairaanhoido

Määrärahat 1 000 euroa	Talousarvio 2017	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Ylitys / Alitus
Tulot	600	0	600	1 631	1 031
Menot	-226 284	0	-226 284	-227 014	-730
Toimintakate	-225 684	0	-225 684	-225 384	300

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2017

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. Vantaan sosiaali- ja terveystoimen toimiala ja HYKS sopivat HUS:n tuottaman erikoissairaanhoidon palveluista suunnittelukokouksissa (sopimusohjaus). Erikoissairaanhoidon vuoden 2017 palvelutuotannosta ja määrärahasta sovittiin vuonna 2016 käydyissä kuntaneuvotteluissa. HUS:n ja Vantaan välinen palvelusopimus allekirjoitettiin 24.3.2017. HUS:n ja Vantaan välisissä kuntaneuvotteluissa Vantaan vuoden 2017 maksusuudeksi eli palvelusopimuksen arvoksi sovittiin 215,2 milj. euroa.

HUS tuotti kunnalle palvelutuotteina NordDRG-tuotteita (hoitokokonaisuuksia), käyntituotteita, hoitopäivätöitä sekä terveydenhuoltolain mukaisia erikoislääkärin konsultaatioita. Osa konsultaatio- ja koulutustoiminnasta toteutettiin Vantaan terveysasemilla. Vantaan tekstinkäsittely siirtyi liikkeenluovutuksella HUS-Servis liikelaitokselle, ja uniapneaa sairastavien potilaiden hoitotarvikkeet HUS:n vastuulta Vantaalle 1.1.2017 alkaen. Vantaan ja Keravan alueella Havukosken psykogeriatrinen vuodeosasto suljettiin ja Katriinan sairaalan yhteydessä aloitti geriatrinen terveyskeskusosasto, jonka toimintaa HYKS geropsykiatrian yksikkö tuki psykiatrisella sairaanhoitajapalvelulla, psykiatrisella erikoislääkärikerroilla ja konsultaatiotoiminnalla. Lisäksi HUS kehitti edelleen sähköistä virtuaalisairaalaa ja terveystyökaluja, joita kunnat voivat hyödyntää.

HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 5,6 % verrattuna vuoden 2016 tilinpäätökseen. Hoitopäivätöitä vähensivät edellisvuodesta 9,3 %. Hoitopäivätöitä muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian erikoisalalan palvelutuotannosta. Terveyskeskuksesta laaditut läheteet muodostivat 62,8 % lähetevirrasta. Vuonna 2017 Vantaan terveyskeskuksesta kirjoitettiin HUS:iin 26 415 elektiiivistä lähetettä. Kasvu edellisvuoteen oli 4,6%. Yksityissektorin ja työterveyshuollon läheteet huomioiden Vantaan lähetemäärä kasvoi 4,0% verrattuna vuoden 2016 kertymään. HYKS:ssä laaditaan myös sisäisiä läheteitä, joita tarvitaan potilaan siirtyessä hoitoon toiselle erikoisalalle. Terveyskeskuksen lähettämiä asiantuntijakonsultaatioita toteutui 3 956.

Osastojonoissa oli 2 149 potilasta poikkileikkaustilanteessa 31.12.2017. Heistä oli yli 6 kuukautta jonottaneita potilaita 55, joista 22 kirurgian ja 30 oli silmäsauroksien erikoisalojen jonoissa.

Siirtoviivepäivistä maksettiin vuonna 2017 yhteensä noin 25 000 euroa.

Talousarvion toteutuminen

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2017 olivat 227,0 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi HUS eläkevastuut (3,7 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,6 milj. euroa), eArkiston ja eResepti -järjestelmien käyttömaksut (0,4 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen ja erikoislääkärikonsultaatioiden menoja yhteensä 0,2 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat vuonna 2017 noin 218,0 milj. euroa sisältäen HUS:n ylijäämäpalautuksen. HUS:n vuoden 2017 ylijäämää palautettiin jäsenkunnille 108,7 milj. euroa. Vantaan osuus vuoden 2017 palautuksesta oli noin 8,6 milj. euroa.

Kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisista korvauksista kertyi 1,6 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menomääräraha ylittyi 0,7 milj. eurolla ja tulomääräraha 1,0 milj. eurolla. Tulos (netto-toimintamenot) oli talousarviota 0,3 milj. euroa parempi.

Tunnusluvut

Erikoissairaanhoido	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tuotteistetut hoitokokonaisuudet	84 272	82 667	90 224
Poliklinikkakäynnit	256 636	247 220	269 911
Vuodeosastohoitopäivät	34 351	29 672	31 168
Kaikki jonossa olevat	2 409	2 140	2 149
Laskutetut siirtoviivepäivät	336	0	41
Erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen arvo/ milj. eur. ¹⁾	211,2	215,2	218,0
Euroa/asukas	963	971	977
Euroa/hoitokokonaisuus (hinnoiteltu tuote)	2 570	1 640	1 547

1) Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) ja Vantaan kaupunki neuvottelevat erikoissairaanhoidon tuotekokonaisuuksien määrästä ja kokonaiskustannusarviosta vuosittain. Neuvottelutulos kirjataan palvelusopimukseen.

Terveyspalvelut

Määrärahat 1 000 euroa	Talousarvio 2017	Talousar- vio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Ylitys / Ali- tus
Tulot	3 830	0	3 830	3 763	-67
Menot	-83 202	-18	-83 220	-80 603	2 617
Toimintakate	-79 372	-18	-79 390	-76 840	2 550

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2017

Terveysasematoiminnassa aloitettiin päiväpoliklinikoiden vapaa valinta äkillisesti sairastuneille omalääkäritöille potilaille, ja jonotustilanne laitettiin näkyviin internet-sivuille. Alle yhden tunnin jonotusajalla lääkärin vastaanotolle pääsi 69,8 % potilaista (68,8% vuonna 2016). Vapaata valintaa käytti noin 3 % siihen oikeutuista vantaalaisista.

V. 2016 aloitetun matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalvelujen toiminta keskitettiin Martinlaakson terveysasemalle, ja toimintaa kehitettiin yhdessä A-klinikan ja HYKS Psykiatrian kanssa. Martinlaakson terveysasemalle perustettiin ihomuutospoliklinikka aiemmin Myyrmäen ja Tikkurilan terveysasemille perustettujen lisäksi. Ihomuutospoliklinikoille pääsee viikoittain ihomuutoksen arvioon ilman ajanvarausta. Aikuisten insuliinipumppupotilaiden (n=110) hoito siirtyi HUS:sta Koivukylän diabetesyksikköön, ja uniapneapotilaiden (n=1100) hoitotarvikejakelu siirtyi HUS:sta Vantaalle. Uusien laitteiden vastaanottotarkastukset ja kaikkien laitteiden huollot siirtyivät HUS Lääkintätekniikan ylläpitämään lääkintälaiterekisteriin. Tekstinkäsittely siirtyi HUS Servikselle.

Yhteistyö HUS:n jalkautuvien erikoislääkärien kanssa toimi hyvin. Ortopedin ja reumalääkärin vastaanotot ovat Tikkurilan ja Myyrmäen terveysasemalla. Lisäksi Myyrmäen terveysasemalla on gastroenterologin vastaanotto IBD-poliklinikalla (tulehdukselliset suolistosairaudet), joka palvelee koko Vantaata. Psykiatri käy Martinlaakson terveysasemalla kerran kuukaudessa, jolloin lääkärit ja hoitajat voivat konsultoida häntä.

Palveluseteli otettiin käyttöön yleislääkärivastaanottoon ja ajoterveyden lausuntokäynteihin huhtikuussa, toistaiseksi palveluseteliä käytettiin odotettua vähemmän. Myös palvelusetelistä peruukin hankintaan on tehty päätös; aiemmin kilpailutettu toimittaja hoiti vielä vuoden 2017 toimitukset.

Tikkurilan sosiaali- ja terveysaseman perusparannus käynnistyi syksyn aikana. Aikuissosiaalityöltä vapautuneisiin tiloihin saneerattiin uusia vastaanottohuoneita, mikä helpotti terveysaseman vastaanoton tilaongelmaa.

Myyrmäen terveysasemalla käynnistettiin sähköisen 24h hoidontarpeen arvioinnin pilotti eHTA. Pilottia jatketaan kesään 2018. Palvelua kokeili syksyn aikana lähes 1600 eri ikäistä käyttäjää, ja palaute oli sekä kuntalaisilta että hoitajilta positiivista. Kehittämistoimista huolimatta puhelinpalvelu oli terveysasemilla ruuhkaista, takaisinsoittojen määrä kasvoi, ja niihin vastaaminen virka-ajan puitteissa oli haasteellista. Puhelinpalvelut kilpailutettiin kaupungin toimesta, ja uuden operaattorin kanssa tehdään yhteistyötä palvelun muotoilussa tavoitteena mm. parantaa yhteydensaantia terveyspalveluihin. Digi-EKG otettiin käyttöön terveysasemilla ja omahoitopisteitä vahvistettiin potilaiden käyttöön tarkoitetuilla tietokoneilla.

Fysioterapian suoravastaanotto toiminta aloitettiin Myyrmäessä, Tikkurilassa ja Koivukylässä. Sekä asiakkaiden että työntekijöiden kokemukset olivat myönteisiä, ja toimintaa laajennetaan vuonna 2018. Puheterapian ryhmämuotoista vanhempain ohjausta lisättiin myös monikulttuurisille ja -kielisille perheille.

Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa aloitettiin Perhekeskustoiminnan valmistelu Aurinkokivessä sekä Karsikkokujalla yhdessä muiden Vantaan toimijoiden kanssa. Lisäksi aloitettiin avoneuvolakokeilu sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ”Kesäterkkari” -vastaanotot. Monitoimijainen perhevalmennus uudistettiin yhdessä asiakkaiden kanssa. Vantaan väestökasvun aiheuttamaa kuormitusta tasattiin neuvoloissa sekä henkilöstö- että asiakassiirtoin. Äitiysneuvolan sähköisen asiointin hanke käynnistyi yhteistyössä HUS Naistalon kanssa, sikiöseulontojen sähköistä ajanvarausta pilotoitiin ja etätulkkausta lisättiin.

Vuosi 2017 oli terveyspalveluissa terveyden edistämisen teemavuosi. Keväällä ja syksyllä vietetyillä terveyden edistämisen hyvinvointiviikoilla järjestettiin terveysasemilla asiakkaille suunnattuja tapahtumia. Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa toteutettiin Neulo naperolle ja Panosta perheeseen -hankkeet, ja puheterapiassa oltiin aktiivisia Facebookissa teemavuoteen liittyen.

Apotin suunnitteluun ja käyttönoton valmisteluun osallistui eri henkilöstöryhmien edustajia sekä täysipäiväisesti että asiantuntijarooleissa. Valmistelutyö edellytti runsasta ajankäyttöä. Hoitohenkilökunta ja osa kuntoutustoiminnan terapeuteista siirtyi yleistyöaikaan.

Ostopalvelulääkäreitä käytettiin neuvoloiden lakisääteisten tarkastusten toteutumiseksi. Terveysasemien lääkärtilanne oli hyvä.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen tulot vuonna 2017 olivat 3,8 milj. euroa ja menot 80,6 milj. euroa. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan. Tulosalueen lopullisen talousarvion tulot alittuivat 0,1 milj. eurolla ja menot 2,6 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 2,6 milj. euroa parempi.

Menojen säästöt syntyivät pääasiassa yhteispäivystyksen menoissa 0,9 milj. euroa ja henkilöstömenoissa (sisältäen henkilöstöpalvelujen ostot) 1,7 milj. euroa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelutilauksen mukaisena.

Tunnusluvut

Terveyspalvelut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Vastaanottokäynnit terveysaseman lääkärille asukasta kohti	0,84	0,92	0,82
Vastaanottokäynnit terveysaseman sairaanhoitajalle tai terveydenhoitajalle asukasta kohti	0,66	0,76	0,64
Vastaanottokäynnit kuntoutusyksikön palveluun asiakasta kohti	3,3	3,5	2,8
Vastaanottokäynnit neuvolan lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	3,7	3,7	3,5
Vastaanottokäynnit koulu- tai opiskeluterveydenhuollon lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	2,3	2,4	2,2
Terveysasemien palveluita käyttäneiden osuus väestöstä (kokonaispeittävyys)	42	55	44
Odotusaika lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla alle 60 min %	66,6	70,0	69,8
Odotusaika terveysaseman lääkärin vastaanotolle kiireettömässä asiassa potilailla, joilla on nimetty omalääkäri/ vrk	24	21	28,5
Päivystyksen perustason kokonaiskustannukset asukasta kohti/ euroa	17,34	24,98	19,45
Päivystysyksikössä toteutunut potilaan läpimenoaika keskimäärin/ hh:mm	3:45	3:00	4:05

Perhepalvelut

Määrärahat 1 000 euroa	Talousarvio 2017	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Ylitys / Alitus
Tulot	21 110	0	21 110	14 061	-7 049
Menot	-127 485	-55	-127 540	-109 763	17 777
Toimintakate	-106 375	-55	-106 430	-95 702	10 728

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Perhepalvelujen tulosalueella työskenneltiin uuden sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden ja asiakaslähtöisten palvelujen kehittämiseksi. Tavoitteiden edistämiseksi tulosalueen organisaatio uudistettiin 1.8.2017 alkaen.

Aikuissosiaalityön tulosityksikössä aloitti elokuussa kaksi uutta yksikköä: uusien asiakkaiden palvelut - sekä nuorten ja aikuisten sosiaalityön toimintayksiköt. Uusien asiakkaiden palvelut -yksikköön keskitettiin uusien asiakkaiden asiakasohjaus ja moniammatillinen palvelutarpeen arviointi. Yksikössä tehdään myös lastensuojelutarpeen arvioinnit. Nuorten ja aikuisten sosiaalityön yksikköön sijoituivat nuorten ja aikuisten suunnitelmallinen sosiaalityö. Lastensuojelun avohuollon suunnitelmallinen sosiaalityö keskitettiin elokuun alusta idän ja lännen toimintayksikköön tavoitteena asiakasmäärien tasaisempi jakaminen toimintayksiköiden kesken, työntekijöiden työhyvinvoinnin varmistaminen sekä tasalaatuisten sosiaalityön palvelujen varmistaminen. Psykososiaalisten palvelujen tulosityksikössä aloitti toimintansa lapsiperheiden varhaisen tuen yksikkö, johon koottiin sosiaalihuoltolain mukaisia ennaltaehkäiseviä palveluja. Tapaamispaikkatoiminta siirtyi lastensuojelun tulosityksiköstä psykososiaalisten palvelujen perheoikeudellisten asioiden yksikköön.

Perhepalvelujen organisaatiouudistuksen tavoitteena on tarjota lapsille ja perheille riittäviä varhaisen tuen palveluja siten, että tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen ei muodostu. Uudistukset eivät vielä vaikuttaneet lastensuojelun asiakasmäärää vähentävästi. Lastensuojelun asiakasmäärät sekä avohuollossa että sijaishuollossa olivat suuret, ja kiireelliset sijoitukset kasvoivat. Myös huostaanottojen määrä kasvoi.

Sosiaalityön ammattilaisten rekrytointi on ollut haasteellista jo pitkään erityisesti lastensuojelussa. Lainsäädäntö on tuonut kunnille lisävelvoitteita palvelujen järjestämiseen ja tiukentanut henkilöstön kelpoisuusehtoja. Työntekijöiden suuri vaihtuvuus, jatkuva rekrytointi ja haasteet työvoiman saatavuudessa ovat kuormittaneet tulosityksiköitä. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päätti kokouksessaan 20.11.2017 toimenpiteistä lastensuojelun kehittämiseksi sekä sosiaalityöntekijöiden saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi. Toimenpiteitä ovat mm. lastensuojelun sosiaalityön vahvistaminen systemaattisen sosiaalityön mallin käyttöönotolla, lastensuojelun henkilöstöresurssin lisääminen, henkilöstöetuuksien ja kannustavan palkkauksen kokonaisuuden valmistelu sekä sosiaalityöntekijöiden osaamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen. Toimenpiteitä toteutetaan koko vuoden 2018 ajan, ja niistä raportoidaan lautakunnalle säännöllisesti.

Lapsiperheiden varhaisen tuen toimintaa vahvistettiin sopimalla Suomen Icehearts ry:n kanssa kolmen uuden joukkueen perustamisesta. HelsinkiMission kanssa tehtiin yhteistyösopimus äiti- ja isämentoritoiminnan käyttöönotosta Vantaalla. Tulosalue oli aktiivisesti mukana toteuttamassa lapsiperheiden palvelujen muutosohjelmaa Lape:a. Vantaa on muutosohjelmassa vastuussa perhekeskusmallin kehittämisestä pääkaupunkiseudulla; toiminnan kehittämistä koordinoidaan psykososiaalisissa palveluissa. Lastensuojelu osallistuu muutosohjelmaan kehittämällä erityis- ja vaativan tason toimintaa sekä palvelujen integraatiota.

Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Alkuvuoden vaikeuksien jälkeen Kela pystyi tekemään perustoimeentulotuen päätökset lain edellyttämässä määräajassa. Tämä vaikutti täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelynopeutumiseen Vantaalla. Huhtikuusta alkaen kehitettiin prosessia, jonka ansiosta täydentävän toimeentulotuen käsittelyajat pysyivät täysin lain edellyttämässä määräajassa.

Aikuissosiaalityön uusien asiakkaiden palvelut -yksikössä kehitettiin asiakasprosesseja ja tiimien välistä työtä. Syksyllä 2017 yksikössä aloitettiin lean-prosessi yhteistyössä terveydenhuollon kanssa tavoitteena kehittää monialaista yhteistyötä asiakkaan tarpeiden arvioimiseksi ja asiakassuunnitelman laatimiseksi. Sosiaalista kuntoutusta kehitettiin yksikön Steppi-tiimissä, ja tämän rooli vakiintui aikuissosiaalityössä. Steppi-tiimin työstä tehdyn opinnäytetyön perusteella tiimin asiakkaiden hyvinvointi lisääntyi. Aikuisten suunnitelmallisessa sosiaalityössä kehitettiin lapsiperheiden kanssa tehtävää työtä, aloitettiin kaikille asiakkaille tarkoitettu puhelinneuvontakokeilu sekä täsmennettiin sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työnkuvia, parityötä ja jalkautuvaa työmallia.

Vantaa on mukana Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntastrategiat - varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki -hankkeessa (Aku-hanke), jossa rakennetaan ennaltaehkäisevän asunnottomuuden kuntatasoisen ohjelma osana hallituksen asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmää (Aune). Vuonna 2017 hankkeessa toimi kokemusasiantuntijoita, joiden kanssa mallinnettiin kokemusasiantuntijan työnkuvaa sosiaalipalveluissa.

Psykososiaalisissa palveluissa jatkettiin sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kehittämistä uudessa lapsiperheiden varhaisen tuen toimintayksikössä. Lapsiperheiden tilapäiseen kotipalveluun otettiin käyttöön palveluseteli. Perheoikeudellisen yksikön lastenvalvojien palvelujen tavoitettavuutta parannettiin puhelimitse tehtävällä palveluohjauksella. STM:n ja Vantaan kaupungin sopimukseen perustuen vuonna 2017 toteutettiin yhdeksän valtakunnallisen valmiuden toimeksiantoa. Henkilökohtaisen budjetoinnin hanketta (Avain kansalaisuuteen) jatkettiin. Hankkeessa kehitetään asiakastyötä ja kokeillaan henkilökohtaisen budjetoinnin soveltumista eri tilanteisiin. Vantaan pilotin painopiste on kokeilla henkilökohtaista budjetointia sosiaalihuoltolain mukaisiin perheiden tukipalveluihin.

Perhe- ja terveystalouden yhteistyönä valmisteltiin päihdepalvelujen vuoden 2018 alusta tapahtunut siirtyminen terveystalouteen. Perhepalveluihin jäi päihdepalvelujen kuntouttavat asumispalvelut, jotka siirtyivät muutoksen yhteydessä osaksi keskitettyä tuetun asumisen yksikköä. Omana toimintana toteutettava kotiin annettava päihdepalvelu alkoi toukokuussa, ja parhaillaan toimintaa arvioidaan ja kehitetään. Koisoniityn asumispalvelujen hanke viivästyi. Päihdepalvelut jatkoi yhteistyössä terveystalouden ja HUS/psykiatrian kanssa matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen pilottia Martinlaakson terveysasemalla. Toiminta päätettiin vakinaistaa marraskuun lautakunnan päätöksellä.

Maahanmuuttajapalveluissa palvelua saavien pakolaisasiakkaiden määrä kasvoi yli 200 kotitaloudella vuoteen 2016 verrattuna. Uusiniityntien tuettu asumisyksikkö alaikäisille ilman huoltajaa maahan saapuneille aloitti toimintansa toukokuussa. Nuorten jälkihuoltoa vahvistettiin alaikäisinä ilman huoltajaa maahan saapuneiden 18 - 21-vuotiaiden osalta. Kotoutumista tukevaa kotivanhempi-toimintaa jatkettiin yhteistyössä Vantaan aikuisopiston, varhaiskasvatuksen ja maahanmuuttajapalvelujen kanssa. Lisäksi maahanmuuttajien työllistymistä tukevaa Tsemppari-toimintaa jatkettiin yhteistyössä TE-toimiston kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2017 olivat 109,8 milj. euroa ja tulot 14,1 milj. euroa. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan. Tulosalueen lopullisen talousarvion menot alittuivat 17,8 milj. eurolla ja tulot 7,0 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 10,7 milj. euroa parempi.

Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelalle vuoden 2017 alusta. Toimeentulotuen määräraha vuodelle 2017 sisälsi kolmen kuukauden siirtymäajalle täysimääräisen varauksen, joka toteutui vain osittain; toimeentulotuen avustuksista säästyi 15,5 milj. euroa. Lisäksi maahanmuuttajapalvelujen ostopalveluista säästyi 2,1 milj. euroa ja aikuissosiaalityön ostopalveluista 1,1 milj. euroa. Henkilöstömenoista säästyi 0,8 milj. euroa. Käyttösuunnitelman merkittävin ylitys syntyi lastensuojelun perhehoidosta 1,0 milj. euroa.

Tunnusluvut

Perhepalvelut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnit valmistuvat 3 kk määräajassa (THL raportointi)	96 %	100 %	95 %
Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen hakemukset käsitellään 7 päivässä (THL raportointi)	100,0 %	100 %	100 %
Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestön 0 - 17-vuotiaista vähenee*	7,2 %	8,0 %	7,50 %
Uusien asiakkaiden yksikön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	..	3,5	3,7
Aikuisten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,5	3,5	2,7
Nuorten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,7	3,5	3,2
Lastensuojelun oman toiminnan tehostetun perhetyön tukipäivien määrä vuodessa lisääntyy	4 847	4 750	4328
Lapsiperheiden kotipalvelun työaika asiakkaiden kotona lisääntyy**	5,1	5,2	4
Korvaushoitoasiakkaiden hoitotakuu täyttyy	100 %	100 %	100 %

* Lastensuojelun tilastointia täsmennettiin lakimuutoksen jälkeen (SHL mukaista palvelua saneet poistettiin tilastosta), minkä vuoksi asetettu tavoitetaso vuodelle 2017 ei ole verrannollinen. TP2016 luku korjattu täsmennetyn tilastoinnin mukaiseksi.

** Vuonna 2017 tilastointi tarkentui, eikä tilinpäätöstaso ole verrannollinen asetettuun tavoitetasoon tai vuoden 2016 tilinpäätöslukuun.

Vanhus- ja vammaispalvelut

Määrärahat 1 000 euroa	Talousarvio 2017	Talous- arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Ylitys / Alitus
Tulot	22 215	0	22 215	22 406	191
Menot	-180 133	-152	-180 285	-175 683	4 602
Toimintakate	-157 918	-152	-158 070	-153 277	4 793

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2017

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue jatkoi vuonna 2017 määrätietoista toiminnan ja tuottavuuden kehittämistä, ja lisääntyneeseen palvelutarpeeseen pystyttiin vastaamaan. Tulosalueella valmisteltiin organisaatiomuutos, jonka käyttöönottopilotit alkoivat kesällä 2017. Uudistuksessa vanhusten avopalvelujen, hoiva-asumisen palvelujen ja vammaispalvelujen tulosyksiköt korvattiin perustetuilla kotona asumisen tuen tulosyksiköllä ja erityisasumisen tulosyksiköllä. Sairaalapalvelujen tulosyksikön nimi muutettiin Vantaan sairaalaksi. Organisaatiomuutos vakiinnutettiin vuoden 2018 alusta.

Vammaisten palveluissa erityishuollon piirissä asiakkaita oli 973 henkilöä. Laitosasumisen purkaminen eteni edelleen siten, että laitosasumisessa asuvien osuus vuoden 2017 lopussa oli 2 % asumispalvelujen käyttäjistä. Kehitysvammaisten asumisessa tuetun asumisen osuus oli 22 %, ohjatun 15 % ja autetun 61 %. Asiakastyössä tehostettiin asumisvalmennusta.

Vammaisten työ- ja päivätoiminnassa jatkettiin Malminiitty-hanketta osana vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevia toimintoja. Hanke keskittyi yksilökohtaiseen työvalmennukseen ja tukipalveluiden tuottamiseen. Vuoden 2017 aikana käynnistettiin Myyrinkodin pesulan toiminta ja Korson vanhustenkeskuksen pesulapalvelut, laajennettiin Simonkylän vanhustenkeskuksen pesulapalveluita ja vahvistettiin Malminiityn asumis- ja toimintakeskuksen tukipalvelukokonaisuutta. Lisäksi tuettiin vammaispalveluiden laitoshuollon toimintaa järjestämällä työvalmentajan tukikäyntejä ja konsultointia laitoshuollon laadun varmistamiseksi.

Vantaan 75 vuotta täyttäneistä asui kotona 93,0 % kotihoidon peittävyys ollessa 8,7 %. Kotihoidon käyntien kokonaismäärä, sisältäen kotihoidon kentän ja palvelutalot, kasvoi 4,2 % edellisvuodesta. Vuoden lopussa omaishoidon tukea sai 995 asiakasta, mikä oli 10 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Kotihoidon palveluseteli otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa, käyttö jäi vielä vähäiseksi.

Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttö vakiintui kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä ja kotihoidon varahenkilöstössä. Järjestelmästä saatavia raportteja kehitetään edelleen luotettavammiksi yhdessä palveluntuottajan kanssa. Kotihoidon varahenkilöstöön saatiin 11 uutta vakanssia. Kotihoidon varahenkilöstön toimintamallia ja tilauskäytäntöjä kehitettiin. Loppuvuodesta aloitettiin suunnittelu kohti kotihoidon resurssipoolia.

Omaishoitajien tukemista vahvistettiin koti- ja vastaanottokäynneillä, puhelimitse sekä sähköpostitse tapahtuvalla ohjauksella ja neuvonnalla. Omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien käyttö lisääntyi entistä laadukkaamman palveluohjauksen ja neuvonnan myötä. Omaishoitajien hyvinvointitapaamisten sisältöä kehitettiin ja systematisoitu. Uusien omaishoitajien lakisääteinen valmennusmalli kehitettiin valmiiksi. Uusina tukimuotoina uupumisriskissä oleville omaishoitoperheille tarjottiin lisävapaapäivä -palveluseteleitä sekä kotiin vietävää valmennusta. Tulokset lisävapaapäivä -palvelusetelistä on hyvät. Liikkumista tukevien palveluiden uudistaminen ja palveluohjauksen kehittäminen jatkui. Lisäksi saattajapalvelu -mallin ja puhelinpäiväpalvelun edelleen kehittäminen jatkuu.

Strategisen optimoinnin pilotointi käynnistettiin kolmessa kotihoidon toimintayksikössä. Etäkuntoutus- ja etähoitopilotti toteutettiin akuutti arviointi- ja kotikuntoutusyksikössä ja tehtiin päätös toiminnan jatkamisesta. Evondos-lääkeautomaattien käyttöä lisättiin, palvelu kilpailutettiin loppuvuodesta. Menukat ateria-automaattien käyttö jatkui pienimuotoisesti, ja palvelun kilpailutusta valmisteltiin yhdessä hankintakeskuksen kanssa.

Tehostetun kotihoidon toiminta muutettiin akuutti-, arviointi- ja kotikuntoutusyksiköksi. Kotikuntoutustoiminta on laajentunut sairaalasta kotiutuvien asiakkaiden tukemiseksi. Yhteistyössä asiakasohjauksen kanssa käynnistettiin vertaistoimintana omaishoitajalle pienryhmä, samanaikaisesti järjestettiin toimintaa myös omaishoitavalle. Kaikissa päivätoimintakeskuksissa käynnistettiin osapäiväryhmiä. Päivätoiminta, HyväTyö -toiminta ja vapaaehtoistoiminta integroitiin toiminnalliseksi kokonaisuudeksi.

Vuoden 2017 lopussa vanhusten erityisasumisessa oli 1 198 laskennallista hoivapaikkaa. Palveluista 24 % järjestettiin omana toimintana ja 76 % ostopalveluina. Toimintaa kehitettiin valtakunnallisten ikääntyneiden pitkäaikaishoidolle asetettujen tavoitteiden, Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman sekä palvelurakenteen kehittämisohjelman tavoitteiden mukaisesti. Aktiivista hoiva-asumista ja asiakaslähtöisyyttä sekä omaisten ja vapaaehtoisten osallisuutta kehitettiin kulttuurinmuutos-hanketta jatkaneella Imu Akatemia -koulutuksella sekä omais- ja asiakaspalautteen pohjalta.

Laitoshoidon vähentämistä ikääntyneiden erityisasumisessa (oma toiminta) jatkettiin palvelurakenteen kehittämishajonnan mukaisesti. Yksityisten laitoshoidon palveluntuottajien kanssa sovittiin muutosstrategia ja -aika-
taulut. Vuoden 2017 laitoshoidon ostopalvelupaikkoja oli käytössä 113, joista kaikki ovat Kaunialassa. Keskustelu palvelurakenteen muutoksesta on aloitettu Kaunialan kanssa. Palveluseleiden määrää on pystytty lisäämään kuluven vuoden aikana pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa hoivassa. Myymäen uuden palvelu- ja asumiskeskuksen rakentaminen ja toiminnan suunnittelu aloitettiin. Hämeenkylen uuden tehostetun palveluasumisen yksikön suunnittelutyöt aloitettiin.

Ikääntyneiden erityisasumisessa toimintaa tehostettiin keskitetyn varahenkilöstön tehokkaan käytön ja henkilöstön liikkuvuuden lisäämisen avulla. Henkilöstöresurssipooli käynnistyi 1.1.2017. Henkilöstöresurssipoolista saatiin positiivisia vaikutuksia henkilöstön työtyytyväisyyteen ja sairauspoissaoloihin. Lisäksi Seuren ostot vähenivät huomattavasti, vähennystä edellisvuodesta 96 %. Asumispalvelujen lääkäripalvelujen projektin siirto vanhus- ja vammaispalveluista terveyspalveluihin valmisteltiin syksyllä 2017, ja siirto toteutettiin 1.1.2018 alkaen.

Vantaan sairaalassa (Kauniala mukaan lukien) tuotettiin sairaalahoitajaksoja 25 % edellisvuotta enemmän. Kotiutukseen päättäneiden hoitajaksojen osuus oli 72 % (tavoite 75 %). Geriatriella vastaanotolla lääkärikäyntejä oli 26 % enemmän kuin edellisvuonna.

AKOS 2:n laajennus ja kosteusvauriokorjaukset valmistuivat huhtikuussa 2017, minkä jälkeen AKOS-osastoilla oli käytössä kaikki laajennukseen suunnitellut sairaansijat. AKOS-osastoilla tuotettiin 42 % enemmän hoitajaksoja kuin vuonna 2016. Kolme kuntoutusosastoa toimi Katriinan sairaalan B-talon peruskorjauksen vuoksi väistötiloissa Korson vanhustenkeskuksessa. Katriinan osastojen sairaansijamäärä oli tämän vuoksi kuusi sairaansijaa edellisvuoden alkua pienempi. Kaunialasta ostettiin hoitopaikkoja suunniteltua enemmän.

Vantaan sairaalassa kotikuntoutusta kehitettiin yhteistyössä kotona asumisen tuen kanssa. Kotisairaalamintu siirtyi vuoden 2017 alussa vanhusten avopalveluista sairaalapalveluihin. Geropsykiatrian 5 tukiosastopaikkaa avattiin väistötiloissa toimivan osasto 3:n yhteyteen. Yhteistyö lähti väistötiloista huolimatta hyvin käyntiin. Palliatiivista poliklinikatoimintaa kehitettiin yhteistyössä HUS:n kanssa.

Taloussarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2017 olivat 175,7 milj. euroa ja tulot 22,4 milj. euroa. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan. Tulosalueen lopullisen taloussarvion menot alittuivat 4,6 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,2 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 4,8 milj. euroa parempi.

Merkittävimmät säästöt syntyivät henkilöstömenoista sisältäen vuokratyövoiman käytön 2,0 milj. euroa sekä palvelusetelimenoihin varatusta määrärahoista (1,0 milj. euroa). Tulosalueen asiakaspalvelujen ostot ylittyivät 0,9 milj. euroa johtuen Kaunialan sairaalan ostopalveluista. Kaunialan sairaalan ostoihin oli kuitenkin varauduttu toimialan keskitetyssä määrärahassa.

Tunnusluvut

Vanhus- ja vammaispalvelut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
75+ kotona asuvien osuus väestöstä	92,7 %	92,5 %	93,0 %
Kotihoidon käynnit (kotihoito ja palvelutalot)	730 870	730 000	761 736
Säännöllisen kotihoidon käynnit 75 -v / 75 -v täyttänyt asiakas, keskimäärin kuukaudessa	27	28	28
Omaishoidontuen peittävyys 75-v / 75+ väestö, 31.12	2,7 %	3,0 %	3,0 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 täyttäneitä/75+ väestö 31.12	9,1 %	9,5 %	8,7 %
Kotihoidon kentän käynnit / henkilötyövuosi	2 303	2 295	2 569
Hoiva-asumisen paikat/75 vuotta täyttänyt väestö, %	9,8 %	9,5 %	9,4 %
Terveyskeskussairaalan hoitojakso/sairaansija	13,9	14,0	18,3
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	18,0 %	24,0 %	21,8 %
Euroa / kehitysvammaisten asumispalvelujen hoitovuorokausi	126	128	132

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala: Tulokortti 2017 - RAPORTOINTI

Nro	Toimialan tavoite	Toimenpide	Tavoitteen mittarit	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Strat. pää-määrä	Sitova tavoite	Vastuuhenkilö	Tavoitteen toteutumista uhkaavat riskitekijät
Kaupungin talous tasapainossa									
1	Tulosalueiden menot toteutuvat enintään talousarvion mukaisina	Talouden kuukausittainen seuranta organisaation eri tasoilla ja tarvittavien sopoetustoiimen käynnistäminen	Tulosalueiden talousarvioiden toteutuminen	Talousarvio 2017	Tulosalueet pysyvät talousarviossaan	1	1.1.	kaikki tulosalueet	Palvelutarpeet kasvavat, velvoitteet lisääntyvät
		Raportointi: Sosiaali- ja terveydenhuollon oman toiminnan menot alittuivat 29,7 milj. euroa, ja tulot alittuivat 6,1 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon menojen ylittivät 0,7 milj. euroa, ja tulot ylittivät 1,0 milj. euroa. Oman toiminnan menojen alittuminen oli seurausta pääosin Kela-siirtoon liittyvästä toimeentulotuen ennakoitua pienemmästä avustusmenosta, oman toiminnan tehostumisesta sekä rekrytointivaikeuksien vuoksi käyttämättä jääneistä määrärahoista.							
2	Toimialan tuottavuus kasvaa 1,2 %	Tuottavuussuunnitelmaa toteutetaan ja ostopalvelujen tuottavuuden hallintaa parannetaan	Tuottavuuden kasvu	Tuottavuussuunnitelma hyväksytty lautakunnassa 3/2014	Tuottavuuden kasvu 1,2 %	1		kaikki tulosalueet	Sähköisten järjestelmien käyttöönoton viivästyminen, sääntelyn lisääntyminen
		Raportointi: Toimialalla jatkettiin tuottavuussuunnitelman ja toiminnan kustannustehokasta kehittämistä. Toimialan tuottavuus kehittyi suunnitellusti.							
Kaupungin elinvoima vahvistuu									
3	Kumppanuutta hyvinvointialan yritysten ja järjestöjen kanssa vahvistetaan	Luodaan kumppanuuksia yritysten ja järjestöjen kanssa laajentamalla palvelusetelien käyttöä.	Palvelusetelien käyttö lisääntyy ja laajenee uusiin palveluihin	Nykytilanne	Palvelusetelien käyttö lisääntynyt ja laajentunut uusiin palveluihin	18		kaikki tulosalueet	Toimintamallien hidas muuttuminen, markkinoinnin epäonnistuminen
		Raportointi: Sähköinen palvelusetelijärjestelmä PSOP on tukenut uusien palvelusetelipalvelujen käyttöönottoa. Vuoden 2017 alussa toimialalla otettiin käyttöön palvelusetelit lapsiperheiden tilapäiseen kotipalveluun (asiakkaita vuoden loppuun mennessä 59) ja vanhusten kotihoitoon (asiakkaita kaksi). Lääkäripalvelujen palvelusetelit yleislääkärin vastaanottoon ja ajoterveyteen liittyviin lausuntoihin otettiin käyttöön huhtikuun 2017 alussa ja asiakkaita oli vuoden aikana yhteensä 283, joille myönnettiin yhteensä 299 palveluseteliä. Yleislääkärin vastaanotolle myönnettiin 144 palveluseteliä ja ajoterveyden lääkärin lausuntoa varten 155 palveluseteliä; myönnettyistä palveluseteleistä käyttämättä jäi 122 palveluseteliä. Myös palvelusetelistä peruukin hankintaan on päätetty, mutta aiemmin kilpailutettu toimittaja hoiti vielä vuoden 2017 toimitukset. Jo aiemmin käyttöönotetuissa palvelusetelipalveluissa asiakkaita oli seuraavasti: omaishoitajan vapaapäivä kotiin -palveluseteli myönnettiin 237:lle asiakkaalle, joista seteliä käytti 186 asiakasta, ikääntyneiden pitkäaikaisen tehostetun asumispalvelun seteliä käytti setelin saaneet 31 asiakasta. Seteli myönnettiin ikääntyneiden lyhytaikaiseen tehostettuun asumispalveluun omaishoitajan vapaan aikana 13:lle asiakkaalle, seteliä käytti 11. Toimialalla kehitetään tapoja palvelusetelien käytön laajentamiseen, ja uusia palvelusetelipalveluja tuodaan päätöksentekoon vuoden 2018 aikana.							
Palvelut uudistuvat									
4	Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona	Vahvistetaan kotihoitoa toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotolla, kotonakuntoutusmallin parantamisella ja tiimityöllä, resurssilisäys	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	92,2 %	92,5 %	15	15.2.	vahva ja terveyspalvelut, vahva raportoi	Mm. muistisairaiden määrän ennakoitua suurempi kasvu
		Raportointi: Kotona asui v. 2017 93,0 % Vantaan 75 vuotta täyttäneistä. Toiminnanohjausjärjestelmän käyttö vakiintui kotihoidossa. Kotikuntoutustoiminta laajeni erikoissairaanhoidosta ja sairaalapalvelujen osastoilta kotiutuvien tukemiseksi. Myös kotona asuvien kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn tukeminen kuntoutuksen avulla käynnistyi. RAI-arviointien perusteella kohdennettiin kuntoutusta kotiin myös kotihoidon asiakkaalle. Tehostetussa asumispalvelussa toteutettavalla tehokuntoutuksella pystyttiin vahvistamaan ikäihmisten kuntoutumista pitkien sairaalajaksojen jälkeen kodinomaisessa ympäristössä ja näin sujuvoittamaan kotiutusprosessia. Lyhytaikaishoidon paikkojen lisäämisellä pystyttiin vastaamaan omaishoitajien vapaanjärjestelyihin lakimuutoksen edellyttämällä tavalla. Valtiokonttorin muuttuneiden ohjeiden mukaisesti vantaalaisille sotaveteraaneille on myönnetty maksuttomat kotipalvelut palvelutarpeen arvioinnin perusteella maaliskuusta 2017 lähtien.							
5	Lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla	Sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla ehkäistään lastensuojelun tarvetta	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaiden määrä vähenee toimialojen yhteisellä työllä	4 146 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasta v. 2015 (9,1 % Vantaan 0 – 17-vuotiaista)	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaita alle 3 750 (7,9 % Vantaan 0 – 17-vuotiaista)	15	15.3.	kaikki tulosalueet, perhepalvelut raportoi	Työllisyystilanteen ja perheiden hyvinvoinnin kehittyminen, kaupungin ehkäisevien toimien oikea kohdentuminen
		Raportointi: Lastensuojelun avohuollon tilastoissa havaittiin ongelmia eikä sitovalle tavoitteelle asetettu tavoitetaso ole vertailukelpoinen korjattujen tilastotietojen kanssa. Lastensuojelun avohuollon (0-17v) asiakkaina oli 3 533 lasta, joka on uusimpaan väestöennusteeseen suhteutettuna 7,5 % vantaan saman ikäisestä väestöstä. Vuoden 2016 toteuma oli 7,2 % Vantaan 0-17 v väestöstä (3 345), joten suhteellinen asiakasmäärä vuoden takaisesta on hieman noussut. Asiakasmäärän kasvun taustalla vaikuttaa Vantaan väestön kasvu sekä huono-osaisuuden ylisukupolvistuminen. Kaikille perheille varhaisen tuen palvelut eivät ole riittäviä. Lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijöiden rekrytointitilanne jatkui vaikeana; sosiaalityöntekijöiden saatavuus on kansallinen haaste. Perhepalveluissa käynnistettiin rekrytointi- ja sitouttamishjelma tilanteen parantamiseksi. Lautakunta hyväksyi lastensuojelun kehittämistoimet kokouksessaan 20.11.2018, ja toimenpiteistä raportoidaan säännöllisesti. Perhepalvelujen tulosalueella toteutettiin kehittämistyötä ja organisaatiomuutosta sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden ja palvelujen kehittämiseksi. Lastensuojelupalvelujen uudelleen organisointi toteutettiin 1.8. alkaen. Muutoksen tavoitteena mm. palvelujen painopisteen muuttuminen korjaavista ja kuntouttavista palveluista ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin sekä entistä asiakaslähtöisemmät palveluprosessit. Arvion mukaan palvelujen painopisteen muuttuminen shl:n mukaisiksi tulee tulevina vuosina vähentämään lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasmäärää.							
6	Terveysasemien vastaanotolle pääsy paranee	Kehitetään toimintakäytäntöjä mm. prosesseja edelleen leanaten, etävastaanottoa kokeilemalla sekä ottamalla käyttöön palveluseteli ja päiväpoliklinikkoiden vapaa hakeutuminen.	- Listapotilaiden odotusaika terveysasemien kiireettömälle vastaanotolle (T3) - Odotusaika lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla	- Listapotilaiden odotusaika terveysasemien kiireettömälle vastaanotolle 24 vrk - Odotusaika lääkärin vastaanotolle päivä-poliklinikalla 68,3 %:lla asiakkaista 60 min	- Listapotilaiden odotusaika terveysasemien kiireettömälle vastaanotolle korkeintaan 21 vrk - Odotusaika lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla 70 %:lla asiakkaista alle 60 min	15		terveyspalvelut	Asiakaspaine, sähköisten sovellusten määrärahojen riittävyys, rekrytoinnin epäonnistuminen

		Raportointi: Lääkäripalvelujen palvelusetelit yleislääkärin vastaanottoon ja ajoterveyteen liittyviin lausuntoihin otettiin käyttöön huhtikuun 2017 alussa ja asiakkaita oli vuoden aikana yhteensä 283, joille on myönnetty yhteensä 299 palveluseteliä. Huhti-joulukuun aikana seteleitä käytettiin 180 kappaletta. Päiväpoliklinikoiden vapaa valinta aloitettiin huhtikuun alusta, sitä hyödynnettiin 3 %:ssa käynneistä. Päiväpoliklinikan valinnan mahdollistamiseksi nettisivuilla alettiin julkaista päiväpoliklinikoiden ajantasainen ruuhkatietopalvelu. Kaikkien terveysasemien kohdalla ei toteutunut tavoite tarjota listapotilaille kiireetön vastaanottoaika korkeintaan 21 vrk:ssa; keskimäärinen odotusaika omalääkärille oli 28,5 vrk. Tavoite alle tunnin odotusajasta lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla 69,8 %:lla asiakkaista toteutui hyvin.							
7	Kotoutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan	Kotoutumissuunnitelmat laaditaan perheille ja työvoiman ulkopuolella oleville viipymättä ja arvioidaan vuosittain. Osallistutaan kaupunkitasoisen monikulttuurisuusohjelman laadintaan.	TE-toimiston suomen kielen koulutukseen osallistuvien osuus, oman vuokrasopimuksen tehneiden osuus sekä työllistyneiden osuus v. 2016 maahanmuuttajapalvelujen asiakkaaksi tulleista	Maahanmuuttajapalveluissa laadittu 168 kotoutumissuunnitelmaa, ei toteutumisarviointia.	V. 2016 maahanmuuttajapalvelujen asiakkaaksi tulleista v. 2017 aikana: - osallistuu TE-toimiston suomen kielen koulutukseen 70 % - oma vuokrasopimus 50 %:lla - työllistynyt 10 %	17	17.2.	perhepalvelut; toimiala	Hallitsematon maahanmuutto
		Raportointi: Kotoutumisen onnistumista seurataan pakolaisten ja paluumuuttajien osalta maahanmuuttajapalveluissa luodulla mittarilla. Vuonna 2017 maahanmuuttajapalvelujen asiakkaaksi vuonna 2016 tulleista 70 % asui omassa asunnossa omalla vuokrasopimuksella, 61 % osallistui TE-toimiston tarjoamalle suomen kielen kurssille. Työllistyneitä oli vastaavasti 4 %. Lisäksi pakolaisasiakkaista 26 % osallistui ennen TE-toimiston kielikurssia Vantaan aikuisopiston järjestämälle starttikurssille. Kotoutumissuunnitelmat laadittiin koto-lain edellyttämässä aikarajassa suunnitelmallisesti. Maahanmuuttajapalvelujen sosiaaliohjauksessa ja sosiaalityössä tuettiin kotoutumistoimia henkilökohtaisilla tapaamisilla, Tsemppari-toiminnan työntekijöiden, Työ- ja elinkeinoministeriön SIB-hankkeen avulla ja järjestöyhteistyöllä. Kotoutumisen onnistumisen haasteita ovat asiakaskunnan moninaiset pakolaisuudesta johtuvat traumat, kielitaidon ja työpaikkojen riittämättömyys, kielteiset jatko-oleskeluluvat sekä kielteisten asenteiden vahvistuminen. Sosiaali- ja terveystoimi osallistuu kaupunkitasoisen monikulttuurisuusohjelman laadintaan työn käynnistyttyä asukaspalveluissa.							
8	Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän onnistunut käyttöönoton valmistelu	Toteutetaan uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti-hanke) käyttöönottoa suunnitellusti	Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto etenee aikataulun mukaisesti	Hankintasopimus allekirjoitettu 21.4.2016	Käyttöönotto edennyt suunnitellusti	19	19.2.	kaikki tulosalueet, talha raportoi	Henkilöstön riittävyys käyttöönotossa
		Raportointi: Vantaan Apotti-hanketoimistoa laajennettiin alkuvuonna 2017, ja toimisto siirtyi uusiin tiloihin. Hanke koostuu kolmesta pääprojektista: toiminnallisuus,- teknologia- ja käyttöönottoprojektit. Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä Epic otetaan käyttöön yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla 11/2018. Valmistelut järjestelmän käyttöönoton edellyttämän laajan koulutuskokonaisuuden onnistumiseksi ja palvelutason säilymisen varmistamiseksi on käynnistetty. Käyttöönoton valmistelu ja tietopyynnöt on vaatinut ja tulee vaatimaan runsaasti henkilötutkimusta toimialalta.							
9	Lisätään asiakkaan sähköisen asioinnin ja itsepalvelun mahdollisuuksia yhteistyössä tietohallinnon kanssa	Kartoitetaan toteuttamiskelpoiset sähköisen asioinnin ratkaisut yhteistyössä tietohallinnon kanssa	Kartoitus ja toteuttamiskelpoisten järjestelmien käyttöönotto	Nykytilanne	Kartoitus tehty ja toteuttamiskelpoisia ratkaisua otettu käyttöön	19	4.1.	kaikki tulosalueet, talha raportoi	Toiminnan kehittämisen määrärahojen riittävyys, järjestelmien rajapintojen toimivuus
		Raportointi: Toimialalla on tehty kartoitus toteuttamiskelpoisista ratkaisuista yhteistyössä tietohallinnon kanssa, ja uusia sovelluksia otettu käyttöön raportoinnissa esitetyllä tavalla. Kansallisen tason uudistusten alla (sote, Apotti) suuria uudistuksia ei ole käynnistetty. Kaupunki ja toimiala panosti loppuvuodesta 2018 käyttöön otettavaan uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmään. Muilta osin tietohallinto toteuttaa lähinnä tarvittavat lakisäteiset muutokset. Uusien sähköisten järjestelmien käyttöönoton yhtenä haasteena on niiden viiveettömän yhteensopivuuden varmistaminen Apotin kanssa. Terveyspalveluissa sähköisen asioinnin asiakkuusvaatimus poistettiin muilta paitsi ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ja kuntoutuksen sähköisestä ajanvarauksesta, mikä helpotti sähköistä ajanvarausta. Omahoitopisteissä on tietokoneet omahoidon tueksi tarvittavien ohjeiden katselua ja tulostusta varten. Äitiysneuvolan sähköisen asioinnin hanke yhteistyössä HUS:n Naistalon kanssa käynnistyi sähköinen hoidon tarpeen arvioinnin pilotti elokuussa. Perhepalvelujen tulosityksikössä kehitettiin toimintaa sosiaalisessa mediassa. Esimerkiksi nuorille suunnatuissa palveluissa asiakkaat voivat asioida työntekijän kanssa WhatsAppissa. Lisäksi lastensuojelun avohuollon palvelut toimi aktiivisesti Instagramissa. Vanhus- ja vammaispalveluissa kilpailutettiin lääkeautomaattipalvelu, ja toimintaa jatketaan. Ateria-automaattikilpailutus (hankintakeskus) käynnistyi alkuvuodesta. Virtuaalikuntoutus ja -hoitoa jatkettiin akuutti arviointi- ja kotikuntoutusyksikössä. Pieni Piiri hanke pilotoitiin ja toimintaa jatketaan. Vanhuspalveluissa lisättiin sosiaalisen median kanavia viestinnän välineenä.							
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta									
10	Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään	Aktiivisen välittämisen toimintamalleja edistetään	Terveysperusteiset poissaolot, välittämisen keskustelujen kattavuus	5,34 %, ei lähtötasoa saatavilla välittämisen keskustelujen kattavuudelle	Terveysperusteiset poissaolot < 5,34 %, käytyjen välittämisen keskustelujen kattavuus 100 %	21	20.1.	kaikki tulosalueet, talha raportoi	Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyssä ei onnistuta, esimiesten kiire käydä eVälke-keskusteluja
		Raportointi: Aktiivisen välittämisen toimintamalleja edistettiin toimialalla. Tuunattua työtä sovellettiin sairausloman vaihtoehtona. Tuunatun työn päivät sairauspäivistä v. 2017 oli 2,45 % (koko kaupunki 2,82 %), ja eVälke-keskustelut toteutuivat lähes sataprosenttisesti. Terveys- ja turvallisuusjohtamisen tukea tarjottu uusille esimiehille. Terveysperusteisia uudelleensijoituksia koordinoitu mm. työkokeiluina sekä hakemalla työntekijöiden terveydelle soveltuvia uudelleensijoitustehtäviä. Terveysperusteisten poissaolojen toteuma ilman suun terveydenhuollon liikelaitosta v. 2017 oli 5,61 (5,36 % v. 2016).							
11	Hyvällä johtamisella palvelujen kustannustehokkuus suurten kaupunkien kärkeä	Kustannustehokkuutta kehitetään jatkuvalla prosessien tehostamisella (mm. lean)	Keskeisten palvelujen asiakas-/asukaskohdaiset kustannukset suurten kaupunkien vertailussa	Vantaa on kustannus-tehokkuudeltaan kilpailukykyinen useiden palvelujen osalta	Vantaa on kustannustehokkuudeltaan suurten kaupunkien kärkijoukossa	17	17.1.	kaikki tulosalueet	Asiakaskunnan vaativuuden kasvaminen
		Raportointi: Vuoden 2017 tietoja ei ole vielä saatavilla. Tuoreiden v. 2016 seurantatietojen perusteella Vantaan kustannustehokkuus suurten kaupunkien vertailussa keskeisissä palveluissa on: Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailut 2016: - Lastensuojelu: Vantaan kokonaiskust. 948 €/O - 20 v. asukas (Kuusikon ka 863 €). Vantaa sijoitus vertailussa 4/6. - Vanhuspalvelut: Vantaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kokonaiskustannukset 10 620 €/vastaavanikäinen väestö (Kuusikko 12013 €). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. - Vammaispalvelulain mukaiset palvelut: Vantaan kokonaiskustannukset asiakasta kohden 4 510€, (Kuusikko 5 581 €). Vantaan sijoitus vertailussa 3/6. Kuntaliiton suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusten vertailu 2016: - Terveydenhuollon kustannukset (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioidut kokonaiskustannukset 2 177 €/asukas (vertailukuntien keskiarvo 2 309 €/asukas). Vantaan sijoitus 2/11. Toimiala jatkoi prosessien jatkuvaa tehostamista käynnistämällä Metropolian kanssa yhteistyössä valmennusta palvelutulosalueiden asiakasprosessien leanaukseen sekä mahdollistamalla usean henkilön osallistumisen HUS:n järjestämään Lean-koulutukseen.							